

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre 8 frt — kr.
Negyedévre 2 — —

Helyben házhoz hordva:

Egész évre 10 frt — kr.
Negyedévre 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 12 frt — kr.
Negyedévre 3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó hivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, október 5.

Tűzhely védés.

Nem érzi addig magyar ember a baját, amíg az »öreg« ház, melyben az apjának is ringott már a bölcsője, megvan és az övé az az egy néhány hold, melyről már az apja is ette a kenyeret. Csak mikor a földjéhez nyulnak, mikor a házából kezdik ki tudni, akkor nyílik belé az elkeseredés, ekkor kezdi nyitogatni a fülét akár szociális, akár mi-féle felforgató teoriákra, mert látja, hogy az ügyek rendes folyása mellett elpusztul; a zavartól várja hát a megváltást. Ha pedig csakugyan ki van tudva az ősi házból, kiforgatva régi kis vagyonából, dehogyan maradna tovább koldusnak abban a faluban, ahol gazda volt az apja.

Elhuzódik, mint a vesztét érzett vad, az ismeretlenségbe, ki a nagyvárosba, a biztos züllésbe, ki idegen földre, Romániába vagy még messzebb, Amerikába, a magyarság végtelen kárára.

Régóta pusztul már így a magyarság. Először a talajt rántják ki a talpa alól, azután őt magát eresztik szélnek és gyomveri fel az ősi földet.

Statisztikát olvastunk a minap, szomorú statisztikát. A birtokok java része osztrák részvénytársaság, német tőke kezében van. Svábság, tótság fekszi meg

a legtermékenyebb földeket, melyen meghizik és sváb, vagy tót marad. Erdélyt a dákórománok már magukénak tartják, a felvidéket a fanatizmus és önzéssel szaturált lengyel zsidóság lepte el s az alföldön is sok magyar föld jut idegen nevű tulajdonos kezére.

Azt mondják rá, szabad a verseny, vigyázzon a magyarság.

Mi pedig nem tudunk ilyen röviden elbánni a kérdéssel.

A magyar nép ősi foglalkozást üz, ősi erkölcsökkel, szembe áll vele a nemzetközi szédelés, melynek kezében semmi eszköz sem visszariasztó célja elérésére; az uzsorától, a csaláson keresztül a hamis bukásokig. Ha ez a két tábor versenyez a létért, szabad verseny ez? Az egyik csak a megszokott ősi módon él, a másiknak minden eszköz jó; egyenlő a fegyver ebben a harcban? Egy gyermek és egy durva férfi harczához hasonló az ilyen küzdelem a létért.

Ha ez is szabad verseny, akkor el lehet nevezni a magyar gazda szabad irtásának is és bűn volna szemet hunyni előtte.

A faj megvédéséről van itt szó.

Ime Franciaországban szintén pusztul a gyengébb földmivelő népréteg az erősebb spekuláns társadalmi osztálylyal szemben. Ott francia lép a francia örö-

kébe, mégis védelemről gondoskodik már a kormány, kényszeríti rá a proletárrá lett tömegek anarchizmusa. Most beakarják hozni a tűzhely védő törvényt, átplánni Amerikából, hol régóta virágozik e törvény, pedig ez a világrész a legliberálisabb föld. Ősiséget akarnak behozni a családi ház és egy hektár földre. E birtok sem lefoglalható, sem elárverezhető nem volna, mert szükséges a család fennmaradására.

Ilyen törvény van a Balkán államokban is. Nálunk, hol legfontosabb, életbevágóbb volna a törvény, szintén nem maradhat el, mert itt nem egy osztály érdekéről van pusztán szó, hanem a magyar faj legtisztább, leghazafiasabb tömegéről, mondhatjuk magáról a magyarságról.

Védelemre van itt szükség. És nincs más védelem, mint a tűzhely védő törvény a magyar családok számára, s ha e miatt elpusztul a gyönyörűséges gyümölcsű szabad verseny elve, hát pusztuljon, ha a magyar elemnek javára szolgál. Elvégre ez országban még talán mi vagyunk az urak s ha a kis Románia ex lex állapotot hozott be a Dobrudzsa ősi lakóira és így részben eloláhosította, részben román kezekbe juttatta az egész tartományt, hát mi is megtehetünk annyit, hogy ha már befogadtuk házunkba a sok mindenféle idegent, legalább biztosítva

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Kapituláció.

Írta: Marion.

Midőn Vilma elment Irénért, hogy szokott estéli sétájukat megtegyék, bámulva nézett körül barátnője szobájában, melyben ugynevezett költői rendtelenségben heverték szerte széjjel a garderober összes lakói. Rózsaszínű, fehér, kék, világoslila blouse-ok voltak egymásra halmozva, — nem gondosan, mint kedvelt toalettedarabokkal tenni szoktak.

— Mi lett téged Irén? — kérde Vilma csodálkozva. Talán már megijedtél az egy-két hűvös naptól, azt hiszed vége a nyárnak és az őszre készülsz?

— Eltaláltad, készülök az őszre, — mondá Irén keserű hangon.

Vilma nem tudta mire vélni barátnője szokatlan hangulatát. Mintha észre sem vette volna, folytatta tovább:

— Csak hagyd még künn kérlek a világos blouse-okat, lesz még arra ez idén szükséged elégszer. Több gyönyörű, meleg őszi napokat jósol.

— Miat am jósolhat. Én ugy sem fogok többé világos színeket hordani. Ugy sem illik az már az én koromhoz.

— Én igazán nem értelek Irén. Mi történt veled tegnap óta? A legjobb, a legkedélyesebb hangulatban váltunk el, el voltál ragadtatva új rózsaszínű blouse-odtól, mely igazán pompásan áll.

— Nem igaz. Nekem nem áll már jól a rózsaszín, mert már nem illet meg engem. És ha én nem voltam elég józan azt belátni, a te kötelességed lett volna azt nekem megmondani. Tudod, egy én nem vagyok hű és a jó barátnőnek joga van az ilyesmire.

— Oh, hogy miért kellett azt nekem így megtudni, a hogy megtudtam!

Vilma előtt mindig rejtélyesebbek lettek Irén szavai.

— De az nem kötelességünk a barátnőinknek azt mondani, a mit nem érzünk? Tudod, hogy teljes életemben őszinte voltam hozzád. Fontos dolgoknál, hol gyakran a szívem volt próbára téve, mindig csak érdekedet tartottam szem előtt és sokszor mondtam olyant, a mi fájt, de megkíméltelek a kellemetlen következményektől. Miért lennék hát ilyen kicsinységeknél tartózkodó? Ha én azt találnám, hogy korodhoz vagy kinézésedhez már nem illik a hogy öltözköddöl, már rég megmondtam volna. De mikor az nem úgy van. Akad, egész meglepésed olyan, hogy legalább tíz évvel fiatalabban mutatsz korodnál és mindenki annyi idősebb, a mennyit mutat, végre a keresztlevelünket nem hordjuk a homlokunkon. Gyorsan, öltözködj. Az idő gyönyörű, vedd fel az új blouseodat, melyben tegnap annyi bókot kaptál.

— Nem akarom a világért sem mondani, hogy ámitani akarsz, mert hát mi céled volna vele? Ugy kell lenni, hogy valamint az ember maga iránt elfogult, úgy vannak vele szemben az igazán szerető barátnők is, — mondá Irén még keserűbb hangon.

— No hallod Irén — mondá Vilma, mi-

dőn látta, hogy barátnője félig sem tréfál — bevallom, hogy viselkedésed a legnagyobb mértékben rejtélyes, sőt nyugtalanító. Te rejtőgezt valamit előttem! Ezt nem érdemeltem. Az olyan barátnőnek, mint én vagyok, joga van követelni az őszinteséget.

— Még akkor is, ha akkor még rejtélyesebb leszek előttem, még akkor is, ha esetleg kacagni fogsz fölöttem?

— Én, feleltem kacagni? Az én okos Irénem sem nem gondolhat, sem el nem követelhet olyat a min kacagni lehetne. Az lehetetlen!

— Hiszen ti mindig tulbecsültetek engem. Többnek, jobbnak, tökéletesebbnek hittek mint vagyok. Pedig én is csak olyan vagyok mint a többi, telve hű vágyak és ábrándokkal, szóval csak asszony, nem több, nem kevesebb.

— Több és tökéletesebb — szölt Vilma — félbeszakítva Irén szavait. — Nem úgy viselkedel a sorstól a reád mért nagy csapást, mint egy szent? És életed azóta nem folytonos lánczolata-e a kötelességek hű és buzgó teljesítéseinek? Mit kívánsz még magadtól? Még többet mint az emberek?

— Nem utasítom vissza. Mit rólam mondtál mind igaz. És nem is arról van szó, mintha én valamit elkövettem volna, amiért pirulnom kellene. Legfeljebb csak kikacagnál, nagyon, nagyon kikacagnál és te is azt mondanád: Irén lelkem, vedd le a rózsaszínű blouse-od és hordjál szürkét vagy feketét.

— No most már vége szakadt türelmenek — mondá Vilma, vagy elmondod, mi okozza ez epés hangulatot vagy azt mondom, hogy nincs szükséged egy barátnő kebelre, ki . . .

legyünk, hogy teljesen ne verjenek ki belőle.

Szép szóért, czifra frázisokért sok mindent oda adtunk már.

A magyar családok létalapját bűn volna oda adni. A hazafias gondolkozás követeli, sürgeti a tizenkettedik órában azt a törvényt, mely megvédi a tüzhelyet és fentartja a magyarság fészkeit.

P—y.

ORSZÁGGYÜLES.

A főrendiház ülése.

Budapest, október 5.

Kevesen jelentek meg ma a főrendek házában; a főpapok közül ott voltak Császka érsek, Steiner és Bubics püspökök. A miniszterek közül Bánffy, Darányi, Fejérváry, Josipovich, Perczel és Wlassics voltak jelen.

Az ülés érdekességét az képezte, hogy az elnök elmondotta, milyen meghatottsággal fogadta a király a főrendiháznak általa tolmácsolt részvétét és hogy legbensőbb köszönetét küldte a főrendeknek.

Egyben felkérte a főrendeket, hogy a királyné emléksobrára adakozzanak és bejelentette, hogy a főrendek részéről 30000 frt gyűlt egybe.

*

A főrendiház gróf Károlyi Tibor elnöke alatt ma délelőtt tizenegy órakor ülést tartott, a melynek napirendjén a királyné emlékének megörökítéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása volt.

Ezt megelőzőleg az elnök betérjesszette a beérkezett feliratokat, majd ennek során részletes jelentést tett a főrendiház küldöttségének a temetésen való részvételéről.

Az Erzsébet királyné emlékének megörökítéséről szóló törvényjavaslat tárgyalásakor nem volt felszólalás.

Gróf Cziráky jegyző felolvasta a javaslatot s a bizottság következő ajánlását:

Méltóságos főrendek!

A dicsőült Erzsébet királyné emlékezetének megörökítését az országgyűlés mindkét háza már előbb elhatározván, a képviselőháztól be-

érkezett és a főrendiház közjogi és törvénykezési bizottsága által tárgyalt erre vonatkozó törvényjavaslat csak azon határozat folyományát képezi.

A bizottság tárgyalásán átvonult azon szakban kifejezhetetlen mély fájdalom, a mely szeretett nagy királynénk elvesztése alkalmából az egész országot elborította és annak minden részében az őszinte gyász jelvényeit idézte felszínre. Áthangzott azon, a magyarok szívéből kitörölhetetlen hála, a mely megilleti azon királyné emléket: a ki súlyos időkben a nemzet és király közötti bizalom helyreállításának utjait mint sugárzó csillag világította be, szerencsés időkben pedig a nemzet rajongó szeretetének tárgya, a magyar nemzet büszkesége volt; a mely megilleti azt a magasztos királynét, akit nemcsak a mindenoldalú államérdek felismerése vezérelt, midőn az isteni gondviselés által neki adott lelkibetűsége egész nyomtatékával hatott azon maradandó és boldogító kapocs létrehozására, a mely Magyarországot dicső koronás királyunkkal és a fenséges királyi családdal összeköti; hanem a kit lelkes szeretet is csatolt a nemzethez, melynek nyelvével elsajátította, történetét megismerte, küzdelmét átértette, sikereit és örömeit átérzte. Halhatatlan királynénk hatása mint áldást terjesztő nemtőve volt érezhető mindig ott: a hol Magyarország állami érdekeinek felséges férjénél, hön szeretett apostoli királyunknál szószólója lehetett. A bizottság meg van győződve, hogy a Méltóságos főrendek érzése meggyeznek azokkal, a melyeket kifejezünk s a melyek tükrözését képezik azoknak az érzéseknek, a melyek eltöltik egész Magyarországot.

A nemzet ezen érzéseinek látható és minden időkre maradandó kifejezést adni, az utókor szellemi életébe átvinni, dicsőült királynénk emléket, egy kimagasló szymbolumot alkotni a nemzet örök hálójának: ezeket veszi célba a képviselőház által a főrendiházhoz átküldött törvényjavaslat. A bizottság ezen törvényjavaslat szerkezetében mindezeket teljesen kifejezve találja és ajánlja a Méltóságos főrendeknek a törvényjavaslat változatlan elfogadását.

Budapest, 1898. évi október hó 1-én.

Gróf Szapáry Gyula s. k.,
bizottsági elnök.

Dr. Korányi Frigyes s. k.,
bizottsági előadó.

Az elnök enunciaálta, hogy a főrendiház általánosságban és részletekben is elfogadja.

A jegyzőkönyv hitelesítése után az ülés tizenkettedik órakor végződött.

A kiegyezés a Reichsrathban.

(Saját tudósítónktól.)

Bécs, október 5.

A Reichsrath ülése, ha már nem hangzanak benne dühös kifakadások, aljas rágalmak, padverések, ha nincs benne fenekellen felfordulás — akkor már unalmasnak mondják.

A mai tehát nem volt unalmas ülés, mert Lueger dr. beszélt, Bécs magyarfaló polgármestere, epés kifakadások özönével borítva el Magyarországot, nemcsak örök ellenségei a zsidók miatt, kiknek szintén kijutott a dühös kifakadásokból, hanem egyszerűen, mert — magyar.

Az ülésnek alaphangja ez, bár egy komoly aktussal vette kezdetét. Az elnök ugyanis az ülés elején bejelentette, hogy a gyász napján a király fogadta az elnökség küldötteit és részvétüket megköszönte.

Felolvastattott ezután a Baerenreiter kereskedelmi miniszter lemondásáról szóló átírat s folytatták a kiegyezés ügyének tárgyalását.

Elsőnek Schlesinger szólt, ki erősen támadja a magyar zsidókat. Hasonló szeltemben beszél Lueger dr. is. A kormányt a magyarok és zsidók bérelt szolgájának mondja. Elnök rendreutasítja szólót ezen erős kitételéért.

Lueger dr.: Mondtak itt már erősebbeket is, de elnök ur csak nálam szokta az ilyeneket észre venni.

Nem szabad tünnünk, hogy a Kossuthisták minden kívánságát teljesítsék s mi pedig a kvóta kérdésben engedjünk. (Viharos taps.)

Előreláthatólag a vita holnap véget ér.

Bécs, okt. 5. (Saj. tud. táv.) Az osztrák kvotaküldöttség hétfőn fog Buda-

— No hallgasd és itélj és ne érzékenykedjél — mondá Irén és látszólag nagy lektüzdésébe került, hogy elmondja mi szívé nyomja.

— Nem egyszer kacagtlál és gúnyoltál fölöttem ugy-e, ha arról beszéltem neked, hogy mily közönyös előttem évek óta minden férfi és hogy az olyan érzelmekkel, mint a minőkkel én élek: akár zárdába temetkezhetnék... Pedig igazat mondtam akkor, mint a mily igazán elmondom jelenlegi érzelmeimet.

Irén elhallgatott kissé. Vilma feszült várakozással tekintett reá.

— Bevégezem, ne félj. Nem hagyttam félbe soha semmit. Hát e lelki- és kedélyszunyadásból egyszerre csak felrázott valaki. Egy ifju, egy szerény kedves gyermek, kinék oly tiszta, oly romlatlan a lelküete, hogy ha erről fogalma lenne, bizonyosan nem jött volna a közelembe. Hogy mi tetszett meg nekem rajta? Hát megtudjuk-e általában mondani, hogy miért tetszik valaki? És ha egészen őszinte akarok lenni, nem olyan érzélem ez, mint a minőt akkor éreztem, mikor igazán szerettem — — Szégyellem, de ha már győnni kezdtem, mindent meggyónok. Ha közeliben vagyok, mindig alig leküzdhető vágyat érzek, szép, piros ajkát megcsókolni.

Nos hát valld be őszintén, nem abszurdum-e ez? Én a komoly, resignált asszony, csókra vágyó, egy ifju csókjára.

Vilma felkaczagott.

— Ugy-e mondtam, hogy kacagni fogsz. Tudtam előre — mondá Irén majdnem sirva fakadva.

— Kaczagok, az igaz, de a fölött, hogy te ezt abszurdumnak tartod. Pedig ez oly természetes. Abnormális dolog lenne, ha a te korodban, tekintve hogy hét év óta özvegy vagy, nem fordulnának elő ilyen rohamok.

— Nos jól van — szakítá őt félbe Irén. Tudtam, hogy te megadod az abszolutiót. Halld tehát tovább.

E vágyam mindig nagyobb és nagyobb mérveket öltött, a mi fölött nem kevésbé bosszankodtam. Tudtam, hogy nem fog teljesedébe menni soha. Akkor is, mikor nagy, hatalmas érzélem dult szivemben, akkor is tudtam uralkodni magamon és a velem született tulzott szemérem-érzet által olyan perczektől fosztottam meg magamat, a melyek bizonyosan anynyi gyönyört okoztak volna, hogy elég lett volna emlékeknek mostani sivár életemben — — De hagyjuk a multat. Térjek a dologra. B..., nevezdük annak, legtávolabbról sem sejtette az én kissé elkésve jött fellobbanásomat.

Határtalan tisztelettel közeledett felém és valóságos gyermekes bámulattal adózott szemérem-érzet által olyan perczektől fosztottam meg magamat, a melyek bizonyosan anynyi gyönyört okoztak volna, hogy elég lett volna emlékeknek mostani sivár életemben — — De hagyjuk a multat. Térjek a dologra. B..., nevezdük annak, legtávolabbról sem sejtette az én kissé elkésve jött fellobbanásomat.

— — — Egyszer egy kis szükkörű társasággal, egy kellemes nyári estén egy kert-helyiségbe telepedtünk le — B... is ott volt. A cigány bus, szivettépő nótáit huzta, mi meg szokásunk ellenére Bachus oltárán kezd-

tünk áldozni. A ki nincs ehhez szokva, annak egész lényében csodálatos változást idéz elő az ilyen abnormis kedély-kicsapongás. És a mit a józan ész, a női szeméremérzet bölcsen féken tartott, azon hatalmasan diadalbáskodott az alkohol. Mintha buta előítélet lett volna a mi eddig vágyaim vissza fojtására ösztökélt... Fejem szédülni kezdett és a kert egy kissé félreeső padjára pihentem. B... is oda jött. Megszoritottam kezét és kábultan, de nem öntudatlanul fülébe sugtam: »Ugy szeretném magát megcsókolni!«

És ő nem tette! Talán mert nagyon tisztelt? Oh olyan balga nem vagyok, hogy ezt higgyem. A férfiak nem tisztelnek, ha a vértük parancsol. Nos hát nincs igazam, ha készülsz az őszre? Ha nem akarok rózsaszínű és fehér blouzt hordani? Mondják, hogy nincs rossz fejem. Igazuk van. Én megértettem ez ifju romlatlan, őszinte nyugodtságát.

Vilma mosolygott.

— Mondhatom hamar kapitulálsz és edes barátom. Nem szólok ellene tehát. Csak egyre kérlek és ezt ígérd meg nekem. Tedd félre egyelőre a rózsaszínű és fehér blouzeodat és ha majd egyszer, midőn véletlenül szürke ruha lesz rajtad — megszáll ismét olyan alkoholhangulat, de kedvezőbb körülmények között... akkor ismét előszeded azokat a lomtárból.

Irén nem tudott ellenszegülni barátjáné kérelmének és megígérte.

Vajjon felveszi-e még valaha a rózsaszínű blouze-t?

pestre érkezni, hogy a magyar küldöttséggel a kvótatárgyalások elejtett fonalát ismét felvegye.

Az osztrák kvótadeputáció elnöke Schönborn gróf, ki a magyar bizottsággal táviratban tudatta hétfői érkezésüket. A Bud. Tud. értesülése szerint a küldöttséggel Thun gróf miniszterelnök és Kiss dr. pénzügyminiszter is megérkeznek.

Előfizetési felhívás.

Az új negyedév kezdetén bizalommal fordulunk ismét előfizetőinkhez. Támogatásuk által vált lehetővé, hogy lapunk erős posztit foglalt, megizmosodott és jövője teljesen biztosított lett.

Függetlenségünket így minden irányban fentarthatjuk.

Vezércikkeinkben pártpolitikát nem üzünk. Pártot is csak egyet ismerünk, a magyarság pártját, politikát is egyet istápolunk, a magyar faj szupremációjának politikáját, mit eszmével, vagy fajjal szemben, alkuvást nem ismerve, nagyképű jelszavaktól el nem vakítva, erőnkhez képest igyekszünk diadalra vinni.

Hazafias kötelességtudásunkból ered aztán, hogy féltékenyen megőrizzük azt az alapot, melyre Szent István helyezte fajunk és országunk jövőjét, a kereszténységet, mely ellen semmi támadást meg nem engedünk — el nem felejtünk.

Társarovatunkban csak eredeti, vagy nagy tekintélyű külföldi folyóiratokból fordított dolgokat közlünk, más lapok dolgaira nem szorulunk.

Társadalmi cikkeink a mezőgazdák és a kisipar ügyeivel, illetve sajnos, pusztulása okaival foglalkoznak és ezek számára a legmesszebb menő védelmet követeljük, bármilyen népszerűtlenség is ezek az eszmék bizonyos klikkek előtt.

Gazdasági cikkeinket egyik előkelő gazdasági tanintézet tanárai írják.

Hir szolgálatunkat kitünő erővel látják el s e rovatban amint nem bolygatjuk szenzáció vadászattól a családok beléletét, úgy nem hallgatunk el semmit, ami a közérdek javára válik, bárkinek is legyen az kellemetlen.

Távirati rovatunkat nagy áldozattal tettük olyanná, amely bármely más vidéki lappal kiállja a versenyt.

Programmunk majd minden pontja a divatos jelszók és hatalmon ülő klikkek érdekeivel áll ellentétben s csak természetes, hogy nehéz küzdés árán és előfizetőink támogatása révén jutottunk oda, hogy végre hódítottunk annyi tért, melyen szilárdan megvethettük a lábainkat

s befolyásra tettünk szert a társadalomban.

Ez tulajdonképpen csak az alapvető munka, hogy tovább is, nagyobb tert hódíthassunk a klikk érdekek elleni küzdelemben, hogy nagyobb erővel léphessünk sorompóba a pusztuló közép- és iparos-osztály érdekeiért, ebben kérjük előfizetőink támogatását.

Lapunk előfizetési ára a régi, kisebb, mint a vidéki lapársainké.

Az előfizetési árak a következők:

Helyben kiadóniv.-ből átvéve:	Helyben hához hordva:
Egy évre 8 forint.	Egy évre 10 forint.
Negyed évre 2 forint.	Negyed évre 2 frt 50.
Vidékre:	
Egy évre 12 forint.	Negyed évre 3 forint.

A „TISZANTUL” szerkesztősége és kiadóhivatala.

Bérczy kapitány a bíróság előtt.

Budapest, október 5.

A télen történt, hogy *Vogl* Károlyné kőbányai lakos azt panaszolta, hogy öt nagyobb összeg erejéig megakarták *zsarolni*. A rendőrség erre letartóztatott öt egyént, köztük *Gerő* Menyhértet, a kinek ügye később a törvényszék elé került. A nyomozást *Bérczy* Béla kapitány teljesítette volt, akinél megjelent akkor *Gerő* családja megbizásából *Klein* Ignác dr. fővárosi ügyvéd, hogy megtudja, miről van szó. A rendőrkapitány felhozatta *Gerőt* a czellájából, de azt, hogy mi a vád, megmondani vonakodott s csak ennyit szolt:

— *Gerő* büntetendő cselekményt követett el; különben is bizzák rám, tudom mit teszek — *ő rovott multu* . . .

Erre a kijelentésre *Gerő* indulatosan visszafelelt. Tagadta az állítás igaz voltát és *Bérczyt* becsületsértés miatt feljelentette, miután utóbb azt is látta, hogy a törvényszékhez áttett iratok közt ott volt a rendőrség törzslap-kivonata, benne ezekkel a megjegyzésekkel:

— *Megfigyelés* alatt áll *Gerő*, mert lopásért ült és több törvénytelen gyermek atyja.

A becsületsértési panaszt ma tárgyalta *Szabó* Géza kir. járásbíró, aki előtt megjelent a panaszos, a bevádolt kapitány és tanuként *Kádár* Péter detektív meg *Klein* Ignác dr. A bírő konstata, hogy a kérdéses jelenet január 18-án történt, a feljelentést pedig csak május 24-én adta be *Gerő* a bírósághoz.

— E szerint elévült a dolog, — tette hozzá a bírő.

Gerő: De én csak áprilisban láttam a törzslapot, amely merő rágalmas tartalmu.

A bírő: Ezért rendreutasítom.

Bérczy: Nem tudom, miért is neheztel e miatt reám?

— Mert ez *Bérczy* ur erőszakossága!

— E kifejezésért ismét rendreutasítom.

Bérczy: Pedig én nem tettem egyebet, egyszerűen lemásoltam a törzslapot, amelyet nem a kapitányok készítenek.

A bírő ismételte most, hogy miután a panasz elévült, a btkv. 112. §-a alapján megszünteti az eljárást; ha pedig *Gerő* szerint csakugyan hamis a törvényszékhez beküldött törzslap, a miatt külön emeljen panaszt az arra illetékes hatóságnál.

Gerő: *Klein* dr. ur már négy hónap előtt intézett e tárgyban beadványt a főkapitánysághoz s eddig választ se kaptunk.

A bírő: Ez reám nem tartozik. Tessék illetékes helyre fordulni.

Ez ügy részleteibe nem is bocsátkozott bele tovább *Szabó* bírő, hanem megmaradt annál, hogy megszünteti az eljárást. A panaszos felebbezett.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Október 6.** Minél jobban távolodunk időben a nemzeti gyász tragikus napjától, annál fájóbban sajognak a honfi keblek, mikor felvirad október 6-ika. Értzi a nemzet, hogy mivel tartozik vértanúinak, kik a fél világ előtt ünnepelt hősei voltak a magyar dicsőségnek, mielőtt mártyrjai lettek volna annak. Messze földről elzarándokol e napon a nemzet sok igaz fia arra a helyre, hol hős szivük vére kiomlott az elnyomott haza rögeire, melyből még erősebben hajtott ki aztán a szabadság fája; ujlag igazolva a szabadság egyik előharcosának mondását, melyet a szabadság megcsontított fájának törzsébe vésett, midőn fogságában halálos ítéletre várt: *Laetuis e trunco florebit.* (Annál jobban hajt ki majd a törzs.) Minél több mártyrja lett a honfiúgynek, annál makacsabbul, annál fanatikusabban ragaszkodott a nemzet ősi jogához, alkotmányához. Ez az ösztönszerű érzés vonzza ma a magyar Golgotha sirjaihoz a hazafiúi zarándokokat, míg az itthon maradtak gyászünnepélyre gyűlnek össze. Az aradi vértanuk lelkiüdvéért ma az olasz plébánia templomban 10 órakor gyászistentisztelet fog tartatni.

* **A gödöllői királylátogatás.** A király tudvalevőleg walseei időzése után, hova leánya *Mária* Valéria látogatására ment, Magyarországon is szándékozik egy pár napot tölteni. Az itt tartózkodás helyéül a gödöllői királyi kastély van kiválasztva, hol néhai Erzsébet királyasszonyunk oly sok-sok időt töltött el s melyhez ennél fogva a Felséget fájó emlékek kötik s a gyász napjának egy részét arra használja fel, hogy e helyeket mind sorra látogassa meg. A magyar nemzetnek a gyász napjaiban tanusított nemes magatartása is jutalmazva lesz az itt tartózkodás által. Ez alkalommal Gödöllő községe — mint tudósítónk írja onnan — impozáns módon szándékozik fogadni az ideérkező királyt. *Kapczy* főszolgabíró már értekezett is ez ügyben a község vezető köreivel s a fogadás módozatai meglettek állapítva. A nagyszámú kíséret Budapestről 7-én indítatik utnak Gödöllőre. A Felség mintegy 10—15 napig lesz a gödöllői királyi kastély vendége.

* **Templom építés czéljaira.** Dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok püspök *Kovácsi* község (Temesmegye) katolikus hiveinek 3000 frtot adományozott, hogy új templomukat felépíthessék. Az adományozó bibornok ugyanis Temes-Gyarmata községben plébános volt, melyhez *Kovácsi* községe fiók egyházként tartozik. Most, hogy *Kovácsi* katolikus hivei új templom építésre szánván magukat, azt a 3000 frtot, mely még templomuk építésének költségeiből hiányzott, semmi módon nem tudták előteremteni, elhatározták, hogy megkérik egykori plébánosukat, az áldozatkészségéről ismert főpapot, hogy segítsen rajtuk. Kérésük meghallgatásra talált és most már a *Kovácsi* új templommal dicsekedhetnek.

* **Jogakadémiai élet.** A jogakadémia olvasó köre tegnap tartotta első gyűlését. A gyűlés elején *Medvigy* Gábor elnök indítványára Erzsébet királyné emlékéért jegyzőkönyvben örökítették meg. Ezután az elnök előterjesztette azokat az elveket, amelyeket követni fog.

Ezután a Fráter Pál alelnök lemondását sajnálattal elfogadták s arra egyhangulag Pojnar Szevert választották meg. A gyűlésen elég nagy izgatottság volt, úgy látszik, hogy az az áldástalan küzdelem, ami tavaly folyt, az idén folytatódik, azonban még most egyelőre kisebb mértékben.

* **Nagyvárad egyesítése.** A v.-velencei mező-birtokosság sérelmesnek találja némely dolgokban a városi tanács intézkedését. A mezőbirtokosság elnöke: *Reteg* István beadványt intézett Nagyvárad város polgármesteréhez, a melyben kéri, hogy másolatban adja ki részükre azokat a szerződéseket és más okmányokat, amelyek annak idején Várad-Velenczével kötettek az egyesítésre vonatkozólag. Az okmányok azonban egy és más ügy lebonyolításánál annyiszor igénybe lettek véve, hogy most nem tudják, melyik ügynek az aktacsomójánál van. Mivel ezekre az okmányokra a városnak nagy szüksége van, nem egyszer elrendelték, hogy mindenkép elő fogják kerestetni.

* **Közigazgatási ülés.** Nagyvárad város közigazgatási bizottsága ma, csütörtökön délután 3 órakor a városházán rendes havi ülését tartja.

* **Felebbezés a Bazár-szoros ügyében.** A Bazár-szoros kiszélesítése céljára a kereskedelemügyi miniszter engedélyezte, miszerint Nagyvárad várossa a *Weiszlovits* Adolf és neje tulajdonában levő, valamint a *Mayr* Sándor birtokát képező házakat kisajátítsa. A törvényben meghatározott kisajátítási bizottság a napokban, mint annak idején megirtuk, *Száhländer* Károly elnöke alatt megtartotta az eljárást a kisajátítás ügyében s az illető háztulajdonosokat a kártalanítási eljárásra utasította. Mint értesültünk, úgy *Weiszlovits* Adolf mint *Mayr* Sándor felebbezést adtak be a bizottság határozata ellen a kereskedelmi miniszterhez.

* **Változás a katonai-ügyosztálynál.** Emeltettük, hogy a városi katonai-ügyosztály fogalmazója K. Gy. állásától felmentetett. Anélkül, hogy az ügyvel ismételve foglalkoznánk, kijelentjük, hogy a polgármester által kiállított bizonyítvány szerint az illetőt saját kérelmére bocsátotta el hivatalból.

* **A jogügyi szakbizottság ülése.** Nagyvárad város jogügyi szakbizottsága október hó 10-én, hétfőn délután 3 órakor ülést tart a városházán.

* **Elutasított kérelem.** A Hunyady malom örököse: az egyesült nagyvárad László és Hunyady malom részvénytársaság tudvalevőleg azt kérte a várostól, hogy mindazon behozott nyerstermények után, melyeket megőrölve ismét elszállítanak a város területéről, 15 évig mentessék fel a kövezetvám fizetése alól. Már maga a kérelem igen különös volt, mert teljesítése esetén a többi nagy ipartelepek is éppen olyan joggal kérhetnék volna hasonló kedvezményt s szépen nézne ki a városi pénztár, ha minden nagyobb vállalatnak kövezetvám-mentességet ad a város. A városi tanács a kérelmet kiadta a nagyvárad kereskedelmi és iparkamarának véleményezés végett; de a kamara is a fentti indokból nem tartotta teljesíthetőnek a kérelmet. Ennek alapján a városi tanács javasolja a közgyűlésnek, miszerint a malomtársulat kérelmét utasítsa el.

* **A főügyész a színház építés kérdésében.** *Dus* László városi főügyész a színház építése tárgyában, saját felelőssége tudatában előterjesztést tett a közgyűléshez, a melyet a tanács tegnap tárgyal, de az ügy fontosságából kifolyólag szombaton e célra külön összehívott tanácsülésben állapodik meg a felett, hogy minő javaslattal terjeszti be a főügyész beadványát a közgyűlés elé. A főügyész előterjesztésében ki-

fogásolja, hogy a Hillinger és Tóth Ferenc házak nem lettek bevonva a kisajátítási eljárásba. Szóval a v. főügyész elsorolja azon aggodalmakat és kifogásokat, a melyeket már említettünk a bizottság tárgyalásakor. *A tanács tagjainak egyrésze különben akként van meggyőződve, hogy a színház építésél, pénzhiány miatt, jobb időkre kell halasztani.*

* **Kinevezés.** A földművelésügyi m. kir. miniszter dr. *Bakonyi* Károly miniszteri fogalmazó gyakornokot fizetéstelen miniszteri segédfogalmazóvá nevezte ki.

* **Hány tanköteles van Nagyváradon.** Nagyváradon befejezték a tanköteles gyermekek összeírását az ezzel megbízott tanítók. Az érdekes adatokat mutató összeállítás szerint Nagyváradon jelenleg 10.165 tanköteles gyermek van; és pedig 5165 fiu, 4964 leány. Az összes gyermekek között 10.130 magyar, tehát csak 35 gyermeket mondottak be a szülők idegen nemzetiségűnek. Az összes tankötelesek közül alig 3000 gyermeknek az iskoláztatásáról gondoskodik Nagyvárad városa, pedig ennél többet ellátnak iskolával a felekezetek; hisz a katolikus iskolákba mintegy 3000 gyermek nyer oktatást. A városi tanács, bár elismeréssel van az összeírást teljesítő közegek munkája iránt, de jövőre olyan módozatokról gondoskodik, a melyek mellett kevesebbe kerül az összeírás.

* **Halalozás.** Mély részvétellel vettük következő gyászjelentést:

Vendler Nándor saját és gyermekei: Jenő és neje *Kosolczán Margit* és gyermeke; Ernő és neje *Ujházy Sarolta*, testvérei *Könczey György* és neje, *Könczey József*, neje és gyermekei *Könczey István* és gyermekei nevében fájdalommal telt szívvel tudatja forrón szeretett nejének illetve édes anyja és testvérnek *Vendler Nándorné* szül. *Könczey Mária*-nak, f. évi okt. hó 5-én délelőtt 9 órakor, élete 47-ik, boldog házasságának 25-ik évében hosszú szenvedés és a haldoklók szentségének felvétele után, az Urban történt csendes elhunytát. Az üdvözültnek földi részét 1898. évi ok. 6-ik napján d. u. 4 órakor fognak az élesdi közös temetőben örök nyugalomra helyezni. Mely végtiltosságát elre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Élesd, 1898. okt. 5. Áldás emlékeztetére!

* **Nem kell a vízvezeték.** A kiépítés előtt sok ellensége volt a vízvezetéknek, de később mindjobban belátták annak nagy fontosságát főleg közegészségügyi és kényelmi tekintetéből. Azok az utcák lakossai, ahol még nincs elvezetve a csőhálózat, egyenkint kérték a hálózat elvezetését lakásaik előtt, hogy így módjuk és alkalmuk nyíljon a vízvezeték bevezetésére. A mostani sok kellemetlenség, vízhiány, a vezetékek gyakori elzárása azonban nem a legjobb véleményt érlelte meg a polgárság nagy részénél s keltett bizalmatlanságot a vízmű iránt. A Rét lakossága egy beadványt adott át a polgármesteri hivatalnak, melyet *Bányay* L. Béla és 60 háztulajdonos társa irt alá. Ebben kifogásolják, hogy mennyi zaklatásnak teszi ki a város a vízvezeték miatt a háztulajdonosokat; a vízdíjakért végrehajtást eszközölnék, de azért a vízhiány a legkellemetlenebb helyzetbe hozza a lakosságot. Kijelentik, hogy a vízműre nekik nincsen szükségük, a vezetéket tőlük zárja el a város. Csináltatnak mindannyian kutat az udvarban. Na hát az ilyen kérelemnek nem adhat helyet a város, azonban ez is egy intőjel, hogy mindent kövessenek el a vízmizéria megszüntetésére.

* **A nagyváradai pénzüzetek betétkönyve.** Eddig Nagyvárad városánál a helybeli pénz intézetek betétkönyveit csak bizonyos összegig évi idő tartamra fogadták el óvadékképen. A nagyvárad kereskedelmi és iparka-

mara az iránt kereste meg átiratban Nagyvárad városát, hogy az itteni négy pénzüzetet által kiállított betétkönyvecskéket ezután olyan összegig fogadja el óvadékként, amilyen összegig a város által kezelt pénz az illető pénzüzetnél el van helyezve. A városi tanács ezt kivihetetlennek tartja már csak azért is, mert minden évben újra állapítják meg, hogy melyik pénzüzetekben helyezték el a város törzsvagyonát vagy az általa kezelt alapok pénzeit. — Még más indokokból is, nem véleményezi a tanács a közgyűlésnek, hogy a kamara kérelmét teljesítse.

* **Ujra szervezik a rendőrséget.** Nagyvárad városánál beütött a deficit, de mintha ezzel az ujtás szele is fujdogálna a rozoga városháza szük folyosóján. — Ujjá akarja a tanács szervezni Nagyvárad város gazdasági kezelését. Dr. *Bulyovszky* József polgármesternek pedig a rendőrség mostani szervezete ellen van kifogása. Nem találja a beosztást, a kezelési rendszert megfelelőnek s a mai korból kivénült ósdi szervezet helyett modern intézményre óhajtja átalakítani. Nem tudjuk, mennyire sikerül, csak azt látjuk, hogy a rendőrök 20 frt havi fizetésért éjjel őrségen vannak, nappal pedig kézbesítők. Így aztán valami nagyon sokat ne is várjunk tőlük.

* **Járványos betegségek egy községben.** A napokban hírt adtunk tudósításunk nyomán arról a szörnyű járványról, mely Biharvármegye egy derék községében szedi áldozatait. A járvány helyül téves névcseré folytán Bihar községet jelöltük meg, valóban pedig Bihar-Püspöki községe a járványfészek.

* **A vízvezeték engedélyezése.** Nagyvárad város vízvezetéke még 1895 év végén megkezdte működését, daczára a vízjogi törvény értelmében megkívántató engedélyezést nem kérte Nagyvárad városa. Nem rég tett lépéseket a vízmű engedélyezése iránt. Az eljárás keresztültvitelére tegnap *Veszprémi* J., az aradi kulturmérnöki hivatal képviselője Nagyváradon időzött s a polgármester kíséretében megvizsgálta a víztelepet.

* **A tolonczház elkészült.** Várad-Olasziban elkészült az új tolonczház, amelyben egyttal elhelyezést talál a tűzoltó- és rendőr-különítmény, amelyre ennek a városrésznél már régen szüksége volt. Az épületeket ma, október 6-án vizsgálja felül s veszi át az építésre felügyelő bizottság. A tűzoltó különítményt újékor, vagy tavasszal állítják fel.

* **Az árapasztó csatorna építése.** Az Aduna patak és Pecze szabályozással kapcsolatos árapasztó csatorna építését nagyon siettetik, nehogy a tavaszi árvizek ismét ellepjék a hadapród iskola környékét. Mivel az építésből kifolyólag teljes biztonsággal per lesz Nagyvárad város és az érdekeltek között, gondoskodni kell, hogy a kisajátításhoz szükséges összeggel rendelkezzen a város. nehogy kellemetlen dolgok kerüljenek elő, a kisajátítás körül. *Dus* László v. főügyész javasolta a polgármesternek, miszerint az árapasztó szolgálmi jogának kieszközlése végett a közgyűléstől kérje a kisajátítás esetére szükséges összeget.

* **Hogy kezeljék a város pénzét?** A városi pénztárvizsgálatok alkalmával *Ragány* János, Nagyvárad város főszámvevője úgy találta, hogy igen nehézkes az a rendszer, a melyet ma követnek a város részéről a pénzüzetekben elhelyezett pénzek kivételénél. A tegnapi tanácsülésben indítványozta, miszerint rendelje el a város, hogy a betéti könyvekre vezettessék rá, miszerint csak a tanács, illetve a polgármester utalványára történhet kifizetés. Az indítvány felett eltértek a vélemények, miért is azt kiadták javaslatlétel végett a pénzügyi szakbizottságnak.

* **Beorozott katonaszökevény.** Pótsorozás volt tegnap délelőtt a régi kis városházán. *Lausch* őrnagy katonai és *Miskolczy* Árpád

megyei főszámvéő polgári elnökök voltak, míg Nagyvárad városa részéről *Darvassy* Lajos tanácsnok volt jelen. Az orvosok megvizsgálták két egyént s ezeket he is sorozták. Az egyik katonaszökevény. Majd vigyáznak most rá.

* **Kurucz-nóták.** Kevés magyar költő ihlette meg a mi hazai zeneszerzőinket annyira, mint *Endrődi* Sándor az ő kurucz-nótáival. Alig, hogy az érdekes verskötet a sajtót elhagyta, komponistáink szinte versenyre keltek a bájos poémák megzenésítésével s ma már tucatszámra rugnak a dalfüzetek, amelyek *Endrődi* Sándor kurucz-nótáira készültek. Szóval, valóságos kurucz-nóta irodalom van keletkezésben. A nevesebb zeneszerzőink sorából *Mihalovich* Ödön volt az első, aki a verskötet javarészt kottára szedte, utána *Szabados* Bélától jelent meg egy dalsorozat, legújabbán pedig *Langer* Viktor tollából került ki egy füzet, mely *Endrődi* tizenöt legszebb versének megzenésítését tartalmazza. Egyik dal sem népies, de mindegyik igazi magyar termész. valamenyninek a kísérete nemes és gondos. Jóízleltű zenész mindenikben megtalálja a költői inspiráció és igazi tehetség nyomait. Reméljük, hogy gyakran lesz alkalmunk a szép dalokkal hangversenyeink műsorain találkozhatni. A *Rákóczy*-marsát már is nagy sikerrel éneklék országsszerte dalos egyleteink. A dalfüzetet a *Rózsavölgyi* cég adta ki, ára pedig 2 frt 50 kr.

* **Bravuros lovaglás.** Az egyik volt huszárnkentes *Barthos* Adorján, miniszteri hivatalnok, aki most szolgálta le az önkéntesi élet a huszároknál, tegnap bravuros lovaglást tett. Aradról átlövagolt Nagyváradra. A száztizennyolcz kilométernyi utat csak Nagy-Szalontán szakította félbe rövid időre s azután folytatta utját. *Barthos* egészen jó hangulatban érkezett meg, a kimerültségnek a legkisebb nyoma sem volt rajta látható.

* **Körözött gyilkos.** Nagyon megérett *Dronka* Czira György balalényi (belényesi járás) ember az akasztófára. Egész életében nem sokat törődött a becsülettel s így sokszor meggyült a baja a törvényvel. Most már 60 éves, de csak nemrég gyilkosságot követett el egy másik hozzá hasonló jómadárral. Most gyilkosságban való bűnrészességgel van terhelve s a vaskóhi járásbírósa országosan körözletti. Személyleírása elég érdekes: közép termetű, száraz, csontos alak, ősz; szakálla, bajusza borotvált, arca beesett, *haramia kinézésű*. Beszél oláhlul és kissé magyarul.

* **Elfogták.** A rendőrséget tegnap átiratban értesítették, hogy a krompachi vasgyárban elfogták *Marozsán* Miklóst, akit a nagyvárad rendőrség régebbi idő óta keresett. *Marozsán*nak az első élete sem bővelkedik erényekben, amennyiben lopásért, rablásért már több ízben volt büntetve, legutoljára pedig Nagy-Koposon betört egy házba éjnek idején. *Marozsánt* a legközelebbi napokban szállítják az ügyészség börtönébe.

* **Elveszett.** Kedden délután a Szent János-utczán elveszett egy szivartárca, amelyen egy ezüst czimer volt. A megtaláló jutalomban részesül, ha a rendőrségen megtudható czímen átadja.

EGYESÜLETEK.

A Katholikus Kör választmányi ülése.

A helybeli Kath. Kör igazgató-választmányja tegnap délután tartotta rendes havi gyűlését a kör helyiségében.

A gyűlésen *Palotay* László apát-kanonok elnökölt.

Jelen voltak: *Dencs* János alelnök, *Gálbory* Sámuel, dr. *Hoványi* Gyula, *Tóth* Márton, *Grám* Sylveszter, *Böszörményi* Géza, *Kelemen* Kálmán, *Gyalóka* János, dr. *Vucskics* Gyula, *Fetser* Antal, *Gabriely* Lajos, *Bereczky* Géza, *Pekanovits* Imre, dr. *Schweiger* Ede választmányi tagok és *Imrik* Gusztáv titkár.

A jegyzőkönyv hitelesítése után elnök jelentti, hogy az utolsó rendkívüli közgyűlés határozatához képest a kör alelnökeivel s a választ-

mány által kiküldött két taggal, dr. *Mártonffy* Bogdánnal és *Pekanovits* Imrével megjelent dr. *Schlauch* Lőrincz bíbornok előtt, hogy negyedszázados püspöki jubileuma alkalmából a kör őszinte jókívánásainak és hódolatteljes hálá-érzelmeinek kifejezést adjon. A bíbornok kegyesen fogadta a kör küldöttségét s biztosította a kört jövőben is magas pártfogásáról. Mit a választmány örömmel és köszönettel vett tudomásul.

A pénztárnoki jelentés és a többi folyó ügyek kapcsán elnök indítványára elhatározza a kör választmánya, hogy belép a *kath. körök országos szövetségébe* s a belépési nyilatkozat kiállítására az elnököt és a titkárt felhatalmazza.

Fetser Antal indítványára a választmány jegyzőkönyvi részvétét fejezi ki néhai *Szakszó* Rezső alapító tag, a kör egyik jótévőjének és *Zeley* János rendes tag elhunytá felett s a ft. káptalanhoz részvétiratot intéz.

Böszörményi Géza, az ünnepélyt rendező bizottság elnöke, indítványozza, hogy *Erzsébet* királyné halálával a nemzetünkre borult gyász alkalmából november 19-én rendezzen a kör gyászemlékünnepélyt. A választmány egyhangulag elfogadja az indítványt s megbizzza az ünnepélyrendező bizottság elnökét a gyászünnepély rendezésével.

Dr. *Székely* István budapesti egyetemi tanár, kit a múlt választmányi ülés a felolvasásokat rendező bizottság tagjává választott, értesíti a választmányt a titkár útján, hogy a karácsonyi matinén készségesen tart felolvasást. Köszönettel veszik tudomásul és értesítik róla a bizottság elnökét.

Új tagokul felvették a következők: *Kriszta* Mátyás vasuti vendéglős, *Kovács* Jenő vasuti műszaki hivatalnok, *Zsdánszky* László posta és táv. tiszt, *Mándoky* Sándor székesegyházi karkáplán.

Ezekkel együtt a kör tagjainak száma: 311. Több tárgy nem lévén, az ülés fél 7-kor véget ért.

Katholikus munkásegylet. Zentáról vesszük a hírt, hogy ott okt. 2-án tartotta alakuló gyűlését a *zentai katolikus gazdasági munkások egyesülete*. Az egyesület azon elvek alapján áll, melyeket XIII. Leo pápa 1891 május 15-én kelt, *Rerum novarum* kezdetű, a szocialis kérdésben kiadott körlevele követendő gyanánt megjelölt. Célja a gazdasági munkások körében a vallásosság, erkölcsösség és hazafias érzület megszilárdítása, de az anyagi jólétnek emelése is. Ez utóbbi célból munkahiány esetén munkát igyekszik szerezni a munkástagoknak, továbbá fillértakarékpénztárt és betegsegélyzőpénztárt tart fenn kebelében. Szükség esetén az egyesületi vagyomból segélyt nyújt a tagoknak. A gazdákat is törekszik bevonni keretébe, mint pártoló tagokat. Vállalkozik arra, hogy a gazdák és munkások között felmerülő viták esetén gazdákból és munkásokból álló békítőbizottságokat küldjön ki. Az egyesület okt. 2-án 350 rendes munkástaggal és 70 pártolótaggal alakult meg. Az egyesület *Császka* György kalocsai érsek szándéka szerint *Érdújhelyi* Menyhért plebános fáradozása folytán jött létre.

IRODALOM.

A váradi regestrum.

Ertelmezi *Kandra* Kabos. Budapest, 1898. Nagy 8-rét XVI. és 519 lap. A Szent-István-Társulat tudományos és irodalmi osztályának kiadása. Ára 4 frt.

Kandra Kabos széles körökben ismert történettudósunk magyarázatos forrásmunkát irt a váradi regestrumról, a mely most jelent meg s a melyben egy darab hamisítatlan középkor táru élénk megkapó közvetlenséggel, a magyarázó tudós élénk fényt vető szövénekének világában. A váradi regestrum tulajdonképpen értelmezését *Kandra* Kabos egy remek essayje előzi meg, mely a középkori istenitételekről általában szól; nálunk e váradi regestrum kapcsán lát először napvilágot az istenitételek alapos méltatása, a melyeknek az őstörténetig visszatérhető eredetét kimutatván, szerzőnk ezek több nemét ismerteti, mint a minő a sorsvetés, a vizpróba és a tűzpróba volt. E fejtegetések mind bővelkednek magyar vonatkozásokban, ezenfelül azonban külön is szól *Kandra* Kabos az ősmagyar istenitételekről, kimutatván, hogy az Arany János általános ismert balladájának tárgyát alkotó tetemre-hívás minden ízében eredeti s ősmagyar ordália volt, azonkívül a bajvívás itéletével is éltek őseink s számos népies jellegű istenitéleti próbának nyoma mai napig is fennmaradt népünk babonáiban, mint például a rostavetés a palócoknál, a kik ezzel tolvajok kipuhatólása okáért most is élnek. Külön fejezet szól az istenitéleti próbák kritikájáról, éles elméssel szedvén széjjel némely szkeptikus írók érveit, a melyekkel azok az ordáliák realitását megdönteni igyekeztek s annak a kimutatására törekedik, hogy azokat az egyház tekintélyének gyarapítása végett mesterségesen élesztette.

Minden harmadik, negyedik szó mellé magyarázatot fűz szerzőnk, mely a gyakran csak pár sornyi, homályos s mindenkor szükséztüv esetre oly élénk fényt vett, hogy szinte látni véljük a porlekedő feleket a pristaldus jelenlétében a káptalan elé járuló vádoltat, a tűzpróba lefolyását; máskor egész vidékek, falvak, udvarházak elevenednek meg képzeletünkben, a melyeknek ma már nevét sem emlegetik sehol.

A kötet költségeiről *Samassa* József érsek gondoskodott. Az egész mű valósággal nyeresége történelmi irodalmunknak s gratulálhatunk hozzá a Szent-István-Társulat tudományos és irodalmi osztályának.

Kulturképek. Irta: *Bolanden Konrad*. Az ismert és általában kedvelt német írónak egyik legsikerültebb alkotását adjuk vissza magyaros fordításban. A műben *Bolanden*, *Friesland* megtérését írja sikeres eseményszövéssel, amely kevés regényében található. — A frizek a pogányság hívei mind szelidülnek meg az evangelium jótékony befolyása alatt, szépen van meg írva e műben. Aki bírja a *Bolanden* ciklust, az sietve ragadja meg az alkalmat, hogy megszerezze e művet is, *Bolanden* munkáinak egyik legsikerültebbjét. — A mű 8 iv, fűzve 30 kr-ért kapható a pénz előleges beküldése ellenében. Megrendelhető az *»Oktató népkönyvtárnál«*. Budapest VII. ker., Csömöri-út 32. szám.

Igazságszolgáltatás.

A *»Nagyvárad«* sajtópere. Tegnapra volt kitűzve tárgyalásra a *»Nagyvárad«* sajtópere, amelyet *Fauszt* Elek pénzügyigazgató helyettes indított azon közleményekért, amelyek a szigorú adóvégrehajtások miatt jelentek meg. A tárgyaló terem egészen megtelt hallgatósággal, azonban a tárgyalást, mivel azon a panaszos *Fauszt* nem jelent meg, nem tartották meg, hanem elnapolták.

Az albíró elégtétele. Egy éve történt, hogy *Vadnay* Andor csongrádi főispán Szentesen letartóztatta *Pandovics* Döme gör. keleti lelkész. *Pandovics* barátai akkor *Hoffmann*

Arthur dr. csongrádi ügyvédet kérték föl a lelkes védelmére. Hoffmann dr. meg is érkezett Szentésre és — mint hogy a járásbírósnál senkit sem talált — a vendéglőben kereste fel Firtling albirót és felvilágosításokat kért tőle Pandovics letartóztatása felől. Firtling minden kérdést visszautasított, mire az ügyvéd állítólag gazembernek nevezte az albirót. A dologból pör támadt, amelynek folyamán Hoffmann dr. tagadta a neki tulajdonított kifejezést; ő csak azt mondta, hogy elég sajnos, hogy a magyar bíróság egy kortes főispán gaz üzemének oszkozévé alacsonyítja le magát. A szegedi törvényszék, amely előtt a tárgyalás lefolyt, nyilvános rágalmas vétségéért 14 napi fogházra és 200 frt pénzbüntetésre ítélte a vádlott ügyvédet. A szegedi kir. tábla csak becsületsértésben mondta ki vétkesnek Hoffmann dr-t s 8 napi fogházra és 80 forint pénzbüntetésre ítélte. A kir. kuria Vádkay bíró előadás alapján tegnap délelőtt foglalkozott az ügygyel s Hoffman dr. becsületsértéséért csupán 200 forint pénzbüntetést szabott ki.

Parbaj az utczán. Papp Elek orsz. képviselő és Eles Gusztáv ügyvéd esernyővel akarták elintézni még 1896 október felében a köztük fenforgó vitás ügyeket. Annak idején sok szó volt a csunya verekedésről, mely most már másfél év óta foglalkoztatja a bíróságot. Egy ízben már tárgyalásra is ki volt tűzve a dolog, de Császár bíró egy új tanu beidézése miatt elhalasztotta a tárgyalást tegnap délelőttre, de azonban Papp Elek orsz. képviselő orvosi bizonyítvánnyal igazolta, hogy a tárgyaláson meg nem jelenhetik s így Császár bíró újra elnapolta a tárgyalást.

A nagyvárad kir. tábla elintézett ügyei.

Büntető tanács.

Előadó: Nagy Ferencz.

2645. Morna György rágalmaszás — helyben hagyva.
2648. Sütő Sándor szem. szab. sértés — részben megv.
2716. Özv. Lapadat Márta magánokirat ham. megváltoztatva.
3717. Rác Szimon testisértés — részben megváltoztatva.
2240. Paronovits Lajo(né s. t. ingó vagy. rong. — h. hagyva.
2781. Henegár György hat. ell. erőszak — h. hagyva.
2668. Szalai József s. t. lopás — részben megváltoztatva.
2713. Bolozsán Flore s. t. testisértés — r. megvál.
1758. Vezsigán Pável s. t. testisértés — h. hagyva.

REGÉNY-CSARNOK.

A GORDIUSI CSOMÓ.

Némethől: Gusztáv.

30

Szenvedélyes tüzzel vetette rá magát, körülölelte, nevént szőlította, kérte, hogy ne halljon meg, őt ne hagyja itt, azután térdeire esett, órahosszáig áhitattal imádkozott.

Eppen olyan borzasztó volt, mint a milyen talánszerű.

Mindez annál jobban gyötört bennünket is, minél tovább tartott, mert a legkisebb jel sem mutatkozott, mely után indulva a csomót megoldhatjuk. Magam is az orvossal és rendőr-főnökkel együtt napokig kinoztam magam, törtem az eszem, hogy lehetne e dolognak lélektani okát megtalálni. Átkutattuk az egész házat, figyeltünk minden szóra — hiába, a legkisebb utbaigazító — sem itt, sem ott. Végre mindnyájan azon következtetésre jutottunk, hogy a báró nejét azzal az idegen-nel találva első felhevülésében saját szive ellen fordította gyilkos fegyverét.

Igy multak a napok aggodalomban, bizonytalanságban, míg kint a vizsgálatok gőzerővel

folytak. Az udvari marsal urra minden bebizonnyult. Daczára mindenszemtelen fenyegetőzésének hogy igen magas személyeket fog kompromitálni, daczára minded hazugságának, majd minden könyörgésének, mindentől megfosztották, alapos pénzbírságra ítélték és három évre elküldték Limburgba az államfogházba elmékedni. A szerkesztő ur félétet kapott és kitasították az állam területéről.

Draunfels góné és Zumber bárónő köd előttem köd utánam eltűntek. Később megbosszulták magukat újabb leleplezések és rágalmaszások által. — A könyvecske fele méreggel Bécsben jelent meg, czime sokat mondó volt:

»Zuzó herceg és állama«

vagy

Igen érdekes leleplezések a nagy világból.

Irta: Felsberg grófnő.

En magam nem olvastam. De a kik olvasták, jobban mondva, a kik a czim által csalogatva a könyvet megvették, mint később hallottam, sárba dobták pénzüket. — Tele volt az lelketlen hazugságokkal, semmitmondó üres tereferékkal — valóságos vénkisasszony bosszu.

A herceg váltig megbánta, hogy a Zumber kisasszonynak meghagyta a 200 forint nyugdíját, melyet az után is hűségesen kifizetett.

XI. FEJEZET.

A két halálos beteg ápolása minden időmet, egész erőmet igénybe vette. — A nap legnagyobb részét a bárónő szobájában töltöttem, orvoságot adtam be neki, hűsítőt, valahányszor karját kinyújtotta . . . még éjjel is sokat jártam ágyánál. Ugy láttam felismert, azonban nem beszélt, sebe akadályozta; ha a kötést levették, a levegő szélőt tüdejébe hatot.

Gyakran ültem a másik ágyánál is, ez mint viaszba fektet ágyában. Előbb még bosszankodtam e szegény emberre, Miféle ördög lehet ez, hogy egy ilyen gyönyörű nőt meg tudott babonázni! — A női nem erényességében való hitemet, anyai bizonyos, hogy alaposan megingatta . . . megrázott . . . megrabolt valamitől.

Nagy Isten! . . . hogy is lehetett az, hogy az a szerencsétlen asszony ebbe az emberbe tudott bele bolondulni! — az örülésig!

Milyen szemek lehetnek e nőnek, ha még ez is lehetséges! A legszebb, a legszellemesebb, a legtiszteletreméltóbb férfiak hódoltak e szép nőnek, lábai elé borultak, sóvárogtak egy egy tekintete után. Ő mind visszautasította, hidegen, szemének egy villámával. Erényessége minden lehetettől irtóztott, És most? — hihetetlen fordulat!

De hát el lehet-e hinni, hogy éppen ebbe a féfiba bolondult bele, a ki után a halál már kinyújtotta kezét? Vagy a részvét és szerelem olyan közel álló érzelmek a nők szívében?

Schakespeare Titaniaja egy nyári éji álomban beleszeret egy számárba . . . ez a képzelet játéka . . . De ez itt nem merészebb — nem nagyobb eset?

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A Reichsrath részvéte.

Bécs, október 5. (Saj. tud. távirata.) Ő Felsege ma délelőtt az urakháza, majd a képviselőház elnökségét fogadta, hogy részvétük kifejezését átvegye

Elhunyt képviselő.

Nagy-Enyed, okt. 5. (Saj. tud. táv.) Dr. Kemény Endre maros-ujvári képviselő ma itt meghalt.

Timon dr. egyetemi tanár ellen.

Budapest, okt. 5. (Saj. tud. táv.) Az egyetemi ifjuság Timon dr. egyetemi tanár ellen azon okból mert a mult évi vizsgák alkalmával többeket elbuktatott,

előadásai alkalmával ismételten tüntetést rendezett, mely miatt az előadás is félóraig fennakadást szenvedett. Az egyetem rektora dr. Mihalkovics Géza ezen esetben szigorú vizsgálatot indított, melynek folyamán napfényre fog kerülni a tüntetés voltaképeni oka s szervezőinek nevei is.

Uj kereskedelmi miniszter.

Bécs, október 5. (Saját tud. táv.) Parlamenti körökben teljes bizonyossággal beszélnek, hogy báró Pauli képviselőnek kinevezése kereskedelmi miniszterre elhatározott dolog.

Fülöp Orleansi herceg Erzsébet királynéért.

Budapest, okt. 5. (Saját tud. táv.) Hír szerint Fülöp orleansi herceg Genfben azon helyen, ahol Erzsébet királynénkat meggyilkolták, szobrot fog állttatni a nagy királyné emlékének.

Kossuth tisztjének halála.

Budapest, okt. 5 (Saját tud. táv.) Római hírek szerint ott meghalt Martini Sebastiani, Kossuth Lajos egykori segéd-tisztje, ki börtönt is szenvedett érte.

Két hónapos provisorium.

Bécs, okt. 5. (Saját tud. táv.) Budapestről távirják ide, hogy az osztrák kormánytól a magyar kormány értesítést nyert, miszerint gróf Thun osztrák miniszterelnök és dr. Kaizl miniszter Budapestre érkeznek. Az osztrák miniszterek azon időben lesznek a magyar fővárosban, mikor a quotadeputációk itt tanácskoznak. Budapesti politikai körökben azt hiszik, hogy ez alkalomból a két kabinet miniszterei között tanácskozások lesznek. A provisorium kérdése ma ismét szönyegre került. Beavatottak állítják, hogy a két kormány m gevezett egy olyan kereskedelmi provisoriumban, a mely legfeljebb két hónapig volna érvényes.

A francia diplomácia köréből.

Páris, október 5. A »Politique Coloniale« szerint a diplomáciai testületben a párt változásokat még nem határozták el véglegesen. A döntés 8 napon belül nem is várható. (Magy. Táv. Ir.)

Carnot-né temetése.

Budapest, október 5. (Saját tud. táv.) Párisból írják, Sadi Carnot szerencsétlen véget ért francia köztársasági elnök elhunyt özvegyét ma temették el. A temetésen megjelent a kormány és a diplomáciai előkelőség.

Dreyfus-ügy.

Páris, október 5. Zoláné megczáfoj azt a hirt, hogy férje visszatért Párisba (Magy. Táv. Ir.)

Páris, október 5. A »Matin« szerint Sarrien igazságügyminiszter a tegnapi minisztertanácsban bejelentette, hogy az államügyészség azzal a kérdéssel foglal-

kozik, vajjon megindítsa-e a lapokban megjelent és a hadügyminisztert sértő levél tárgyában a büntető eljárást. (Magy. Táv. Ir.)

Páris, október 5. Azon alkalommal, hogy Manau államügyész a Dreyfus-ügyre vonatkozó összes iratokat 40 oldalas saját jelentésével átadta Loeonek, a semmitőszék elnökének, egy párisi lap munkatársa előtt azon véleményének adott kifejezést, hogy az eljárást senki sem képes már feltartóztatni, sem a Dreyfus-ügyet a iörvényhozás kezéből kiragadni.

A »Matin« állítólag megbízható forrásból arról értesül, hogy Manau főállamügyész indítványában azt mondja, hogy Dreyfusnének a pör revíziója iránti kérelme nem teljesítendő. Manau meg van róla győződve, hogy a semmitőszék a pör revíziója mellett fog nyilatkozni, mert úgy vélekedik, hogy a Henry vallomásáról fölvevett jegyzőkönyv az az új faktum, amely a revízióhoz szükséges. Manau ezt szóbeli indítványában jogilag szándékozik kifejteni. (Magy. Táv. Ir.)

A marokkói szultán betegsége.

Tanger, október 5. A Cronica« nevű újság értesül, hogy a marokkói szultán súlyosan megbetegedett. (Magy. Táv. Ir.)

Spanyol ügyek.

Madrid, október 5. A minisztertanács felhatalmazta a tengerészeti minisztert, hogy a kubai vizeken lévő hadihajókat adja el a spanyol-amerikai köztársaságnak, amelyek eziránt megkeresték a kormányt.

Sagasta miniszterelnök a »Madrid« című napi lappal szemben, amely szerint Meritt tábornok azt mondta, hogy az Egyesült-Államoknak anektálniok kellene a Fülöp-szigeteket, kijelentette, hogy nem hiszi, hogy a tábornok ilyen nyilatkozatot tett volna, mert ez nem felel meg a békejegyzőkönyv tartalmának.

A kormány 15 millió pezetát küldött Kubába, hogy az önkéntesek hátralékos zsoldját kifizessék.

Puerto-Rico kiürítését e hó 12-én befejezik. A spanyol katonák hazaszállítása 25 millió pezetába fog kerülni.

Madrid, október 5. A kubai fölkélek e hó 10-én új köztársasági elnököt fognak választani.

Madrid, október 5. A santiaga-decubai és a cavitei hajórajok elpusztulása ügyében indított pört még egyre tárgyalja a legfelsőbb haditörvényszék. Ugy vélik, hogy ez a pör még nyolcz-tíz hónapig fog elhúzódní. (Magy. Táv. Ir.)

Dél-Afrikából.

London, okt. 5. A »Daily Mail«-nak jelentik Fokvárosból tegnapi kelettel: A transvaali volksraad ma elhatározta, hogy ideiglenesen alkalmazza a katonai törvénynek azt a rendelkezését, a mely szerint Transvaal és Oranje kötelesek egymást haderejükkel támogatni kivülről jövő támadás esetén. Joubert tábornok ezt az intézkedést pártoló beszédében azt

mondta, hogy senki sem tudhatja, nem várnak-e a közel jövőben súlyos napok a két köztársaságra. — Ugyanez a lap azt mondja, hogy Transvaal északi részébe a benszülöttek minden erejükkel készülődnek a harcra. Az összes utakat fegyveres kafferek szállták meg. Éjjel az egész tájéket őrütek világítják meg. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

A munkások védelme a gumókór ellen. A kereskedelemügyi miniszter a gumókór terjedésének a gyári ipartelepeken való korlátozása tárgyában a következő rendeletet adta ki valamennyi másodfoku iparhatóságnak:

A gumókór által az ország népessége között okozott nagyarányú halálozás, illetőleg a gumókór terjedésének lehető korlátozása végett saját ügykörömből kifolyólag gondoskodni kívánok arról, hogy a gyári ipartelepek hygienikus állapotát az iparhatóságok mindenkor különös figyelemben részesítsék.

E czélból az 1893. évi XXVIII. t.-cz. 1. §-a i) pontjának második bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem:

1. A gyártelepek munkaházaiban a nyilvánvaló tudóvészben szenvedő, de még munkaképes egyének lehetőleg külön helyiségekbe, vagy legalább is a többiektől elkülönített fekhelyeken helyezendők el.

A munkahajlékok tisztaságára általában, különösen pedig azok bőséges szellőztetésére kiváló gond fordítandó.

2. A gyártelepek munkatermeinek tisztaságáról, továbbá az 1884. évi XVII. törvényczik 117. §-ában megszabott munkaszünetek alatt való jó szellőztetéséről a munkaadó — az 1893. évi XXVIII. törvényczikk 1. §-ának g) pontja értelmében — felelősség terhe alatt köteles gondoskodni. E rendelkezés nevezetesen azon munkahelyiségeknél követendő szigoruan, a melyekben részint a bennük folyó munka, részint a munkások nagy száma rontja és szennyezi a levegőt. A munkaadó ezenkívül tisztálkodásra s mosásra szolgáló helyiségekről és eszközökről is tartoznak gondoskodni.

3. Azon ipartelepeken, hol közfogyasztási szövetkezetek közvetítik az élelmi czikkek elárúítását, a telepek, illetőleg vállalatok vezetőségei az elárúításra kerülő élelmi czikkeket nemcsak romlatlan és hamisítatlan voltak, hanem tápértékük szempontjából is gondosan ellenőrizni tartoznak.

Felhívom a másodfoku iparhatóságot, hogy a hatáskörébe tartozó elsőfoku iparhatóságokat jelen rendeletem pontos és szigorú végrehajtására, nem különben e részben felmerülő mulasztásoknak az érvényben levő törvények és rendelkezések értelmében leendő megtorlására haladék nélkül utasítsa.

Mihez tartás végett értesitem a másodfoku iparhatóságot, hogy jelen rendeletem végrehajtásának ellenőrzésére a kerületi kir. iparfelügyelőket, valamint az iparfelügyelettel megbízott szakközvegeket egyidejűleg felhívtam.

Budapesten, 1898. évi szept. hó 27.

B. Dániel, s. k.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, október 5.

Buza őszre	—	—	—	—	9.09
Buza tavaszra	—	—	—	—	9.18
Uj tengeri	—	—	—	—	4.62

Tengeri augusztusra	—	—	—	—	5.09
Rozs őszre	—	—	—	—	8
Zab őszre	—	—	—	—	5.78

Értéktőzsde.

Budapest, október 5.

Az irányzat nyugodt.

Osztrák hitel	—	—	—	—	351.20
Magyar hitel	—	—	—	—	377.—
Allamvasut	—	—	—	—	347.—
Salgótarjáni	—	—	—	—	620.32
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	256.—
Villamos vasut	—	—	—	—	259.80
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	262.50
Iparbank	—	—	—	—	104.25
Budapest közuti	—	—	—	—	843.87
Kereskedelmi	—	—	—	—	1011.50
Déli vasut	—	—	—	—	78.—
Rimamurányi	—	—	—	—	253.60
Magyar jelzálog	—	—	—	—	250.25

Bécs, október 5.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	—	—	—	—	35175.
Magyar hitel	—	—	—	—	378.—
Allamvasut	—	—	—	—	847.50
Birodalmi márka	—	—	—	—	58.88

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. október 5-én

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	120.—
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	98.85
Magyar vasuti kölcson aranyban 4,0%	—	—	—	—	119.25
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2,0%	—	—	—	—	100.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	96.15
Italmérsi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	100.15
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	—	—	—	—	97.—
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcson	—	—	—	—	161.—
Tiszabábalyoi és szegedi sorsjegyek kölcson	—	—	—	—	140.50
Osztrák járadék papirban	—	—	—	—	101.20
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	101.05
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	121.—
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	101.25
1860. Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	140.50
Osztrák magyar bankrészevény	—	—	—	—	903.—
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	311.50
Osztrák hitelintézeti részevény	—	—	—	—	356.30
Páris vista	—	—	—	—	359.50
Német birodalmi márka	—	—	—	—	951.—
London vista	—	—	—	—	588.20 1/2
Páris vista	—	—	—	—	121.25 1/2
20 márkás arany	—	—	—	—	11.75

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

STEIN S. keztyü és mieder üzlete Nagyváradon.

Van szerencsém a m. t. közönség becses tudomására hozni, hogy **Nagyváradon, Fő-utca, Bazar épületben** levő keztyü üzletemhez

válfüző (mieder) termet

rendeztem be.

A füzök nőm, szül. Pollák Hermina felügyelete alatt fognak készülni, kinek Budapesten, a Bécsi-utczában 6 éven át elsőrendü füzőterme volt, hol is alkalma lévén oly bő tapasztalatokat szerezni, hogy a legfinomabb izlésnek megfelelő és bármely formájú füzőt a legpontosabban képes elkészíteni.

A t. hölgyközönség legjobban tudja, mily előnyöket biztosít ugy **egészségi szempontból** mint a ruha készítésénél egy pontosan a test kívánsága szerint készített füző, miért is azon szives kéressel fordulok a m. t. hölgyközönséghez, hogy szerencsétlenségem b. megrendelésükkel és vagyok magamat szives jóindulatába ajánlva

teljes tisztelettel

STEIN S.

Külön próbaterem!

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legdrágábyakké. Ára darabonként 3 forint. Jótállás mellett, míg a készlet tart. Hozzá ezüstös óraláncz 60 krajczár.

Önberetváló készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállításon kitüntetve, gyakorlás nem kell. Megvágás kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbetegségtől megment. Tartós és pénzt megtakarító. Darabja 3 forint.

A penge *** csillagos aczéből és a többi részei alpaccából vannak. Egy külön penge hozzá 1 forint.

Megrendelhető:

POLLÁK SÁNDOR főbizományosnál,

BUDAPEST, V. ker. Kálmán-utca 17.

Gyűjtőknek 5 drb után egy-egy ingyen küldetik,

Nagyvárad Szinkör.

Csütörtökön, 1898. évi október hó 6-án.

harmadik nagy előadás:

Egy éj az álmok országában.

Éj csudái.

A repülő tündér.

Uj! Uj!
Nagyon szenzációs.
Az élő talány.
Strobaika.

Élni, meghallni, viszontlátni.
(Magnetikus alvás.)

Esmira álma
és ébredése.

Az égő talány.

Villámgyors eltünése
két hölgynek
a nézők köréből,
a közönség szeme előtt
a nyílt színpadon.

A nő teremtése.

UJ! A vízi tündér **UNDINE** a vízi tündér. UJ!

Helyárak: Alsó páholy 4 frt. Felső páholy 3 frt. Támlásszék I—VIII. sorig 1 frt. IX—XI sorig 80 kr. Zártszék I. II. és III. sor 60 kr. Első emelet I. sor 50 kr., második sortól 40 kr. Földszinti állóhely 40 kr. Katona- és diákjegy a földszinten 30 kr. Közép karzat 30 kr. Oldal karzat 20 kr. — Egy műsor ára a pénztárnál 10 kr.

Jegyek válthatók: d. e. 9-től 12-ig, d. u. 3-tól 5-ig és 6 órától kezdve a szinkör pénztáránál.

Kezdeté 7¹/₂ vége 10 órakor.

3-5

A. ANATELLI S., igazgató.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi október 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debrecen—Érmihályfalva.											
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	T.v.						
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	1 55	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	4 06	1 31	6 00	2 29	6 05						
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagykátá >	10 20	3 05	7 54	10 16	—	Debrecen >	5 22	3 —	6 55	3 56	8 20						
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	Szolnok >	11 19	4 23	9 27	11 31	—	Érmihályfalva érk.	6 35	4 01	7 38	4 58	9 47						
Bucsa >	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debrecen—Püspök-Ladány.											
Brátka >	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.							
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sáp >	† 1 17	† 6 15	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 36	11 09	5 35	9 14	8 13						
Élesd >	† 1 48	† 7 59	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalva >	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04	Debrecen >	3 37	12 36	8 15	10 27	9 01						
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány érk.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 48						
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37	Debrecen—Nagy-Léta—Vértés.											
Várad-Velence >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56	Vértés ind.	—	—	—	—	—						
Nagyvárad érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08	Nagy-Léta ind.	—	—	—	—	—						
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad érk.	2 11	7 07	1 48	3 42	7 22	Sáránd >	9 28	5 06	Vértés ind.	5 47	1 30						
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	7 14	2 06	3 58	1 22	H.-Bagos >	9 41	5 17	H.-Pályi >	6 03	1 48						
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze >	2 24	—	2 30	4 05	1 31	H.-Pályi >	10 05	5 41	H.-Bagos >	6 18	2 05						
Mező-Keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	1 46	M.-Pályi >	10 20	5 55	Sáránd >	6 40	2 29						
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19	N.-Léta- >	—	—	Sáránd >	6 40	2 29						
B.-Ujfalva >	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd >	† 3 04	† 7 56	3 21	4 56	2 50	Vértés érk.	10 43	6 15	Debrecen é.	7 18	3 13						
Sáp >	† 3 33	† 9 38	12 47	12 25	4 49	Rév >	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32	Sáránd—Derecske.											
Sáránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	4 08	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	9 04						
P.-Ladány >	4 03	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa >	—	8 51	4 27	6 04	4 36	Derecske érk.	9 57	5 35	Sáránd érk.	6 20	09 12						
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	4 16	9 06	4 53	6 31	5 03	Arad—Nagyvárad.											
Nagy-Kátá >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad >	4 52	9 37	5 32	7 16	—	Nagyvárad ind.	5 10	11 20	9 35								
Budapest érk.	7 50	1 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár érk.	5 55	10 37	6 59	8 33	—	Kurtics >	5 39	11 52	10 07								
Nagyvárad—Szeged.						Szeged—Nagyvárad.						Nagyvárad—Arad.						Arad—Nagyvárad.					
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.				Sz. v.	Sz. v.	V. v.				Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.						
Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Szeged ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Arad ind.	5 10	11 20	9 35								
Ósi >	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely >	4 44	11 05	7 57	Gyula >	12 21	6 34	10 21	Kurtics >	5 39	11 52	10 07								
Less >	10 48	4 56	8 06	Orosháza >	5 39	11 54	9 38	Békés-Csaba >	2 23	7 17	4 32	Kétegyháza >	6 14	12 37	10 54								
Gyapju >	10 56	5 04	8 18	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza >	2 54	7 44	5 03	Békés-Csaba >	7 —	2 33	4 50								
Cséffa >	11 0	5 12	8 29	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Kurtics >	3 28	8 20	5 38	Gyula >	7 27	3 05	5 26								
Szalonta >	11 26	5 37	9 08	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Arad érk.	3 55	8 47	6 05	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31								
Kétegyán >	11 46	† 5 57	9 37	Kétegyán >	† 7 56	3 39	6 09	Szombatság-Rogoz—Dobrest.						Dobrest—Szombatság-Rogoz.									
Sarkad >	11 57	6 9	9 51	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55	Dobrest ind.	4 22	6 36										
Gyula >	12 21	6 34	10 21	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Nánhegyes >	† 6 34	† 8 21	Nánhegyes >	† 4 32	† 4 49										
Csaba >	2 10	7 22	4 44	Gyapju >	—	4 42	7 29	Dobrest érk.	6 44	8 31	Szombatság-Rogoz érk.	4 56	7 17										
Orosháza >	3 10	8 32	5 50	Less >	9 04	5 00	7 51	Szombatság-Rogoz—Dobrest.						Dobrest—Szombatság-Rogoz.									
H.-M.-Vásárhely >	4 00	9 26	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16	Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55	Dobrest ind.	4 22	6 36										
Szeged >	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31	Nánhegyes >	† 6 34	† 8 21	Nánhegyes >	† 4 32	† 4 49										